

AP 8 STRAF FOR FJERNELSE AF DIGE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Straffen for ikke at retablere et jorddige består i bøde og tvangsbøder, indtil diget er reableret.

Hvis man undlader at efterkomme et påbud om reablering af et jorddige, vil konsekvensen normalt være, at Slots- og Kulturstyrelsen overdrager sagen til politiet, så anklagemyndigheden kan rejse en straffesag.

Hvad er straffen?

Straffen for ikke at retablere et dige består i bøde og i tvangsbøder, indtil diget er reableret. Bødeniveauet er på ca. 5.000 kr., og dertil lægges månedlige bøder på 1.000 kr., indtil diget er reableret, jf. en dom fra 2004 fra Vestre Landsret, U.2004.2526V. Der er mulighed for skærpelse af straffen, hvis overtrædelsen fx er sket forsætligt for at opnå en økonomisk fordel, jf. museumslovens § 40a, stk. 2.

Selvom dommen er 14 år gammel, må det forventes, at bødeniveauet fortsat er det samme. Folketinget hævede i 2015 bødeniveauet for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven og fastsatte, at bødeniveauet for førstegangsovertrædelse af denne lov burde være 5.000 kr. Straffen for overtrædelse af museumsloven bør ligge på nogenlunde på samme niveau, da reglerne om beskyttelse af diger oprindeligt var en del af naturbeskyttelsesloven.

Fordele ved at vælge en straffesag

Når man modtager et påbud om reablering af et dige, har man en række muligheder for at klage administrativt. Dem kan du læse om i artiklen [Påbud om reablering af dige](#). I miljøsager kan man – af og til – opnå en fordel ved at afvente en straffesag i stedet for at klage administrativt eller anlægge civilt søgsmål. Årsagen til dette er, at det i straffesager er myndighederne, som har bevisbyrden, hvor det i det administrative / civile system oftest er lodsejeren, som har bevisbyrden for, at forholdene ikke var som registreret af myndighederne.

Det kan fx være svært for en lodsejer i en administrativ klagesag at bevise, at et areal ikke var beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, når han / hun har pløjet jorden op, og kommunen inden da havde registreret det som § 3-areal, eller luftfotos indikerer dette.

Hvad angår beskyttede jorddiger, så er det afgørende for, om et dige er beskyttet, om det er indtegnet med digesignatur på det senest reviderede 4 cm-kort forud for 1. juli 1992, og om det faktisk var i marken pr. 1. juli 1992. Hvis det er indtegnet på 4 cm-kortet, og man kan se det af luftfotos inden og efter 1. juli 1992, er der en kraftig formodning for, at der er tale om et beskyttet jorddige. Spørgsmålet er, om det er lettere at afkræfte denne formodning i straffesager?

Det tog Vestre Landsret stilling til i den førnævnte dom fra 2004. I denne sag havde flere vidner forklaret, at der ikke kunne være tale om en egentlig jordvold men nok nærmere om sammenføjet sand. Vidnerne kunne huske tilbage til 1940'erne.

Vestre Landsret lagde til grund, at der siden 1916 havde været registreret et jorddige det pågældende sted. Hvad angik vidneforklaringerne udtalte retten følgende:

"De afgivne vidneforklaringer kan ikke tillægges afgørende betydning for fastlæggelsen af digets karakter, idet diget er registreret længe forinden den tid, vidnerne kan huske, og idet vidnernes opfattelse af, hvad der kan betegnes og erkendes som et dige, ikke kan lægges til grund."

Og hvad angik bevisbyrden udtalte retten følgende:

"Selv om nogle af vidneforklaringerne kan pege på, at diget mod den fjerneste del af trekantarealet fremstod som meget lavt og muligt for en del blot var en digelignende struktur af sammenføjet sand i læhegnet, må det komme tiltalte til skade, at han har fjernet det, der på kortene er registreret som dige, uden at amtet har haft lejlighed til at vurdere, om der var tale om et dige i forbindelse med en eventuel sag om dispensation."
(min understregning)

Kort sagt lader lodsejerens bevisbyrde ikke til at være lempet, selvom der var tale om en straffesag.

Vestre Landsret lod det komme lodsejeren bevismæssigt til skade, at han havde fjernet skelmarkeringen uden først at lade myndighederne vurdere, om der reelt var tale om et beskyttet jorddige.

Generelt kan vi derfor ikke tilråde, at man vælger at afvente en straffesag i sager om jorddiger.

Hvis der kan sås betydelig tvivl om et diges reelle beskyttelsesværdi, og kommunen / Slots- og Kulturstyrelsen uden nærmere overvejelser fastholder en beskyttelse, kan det ikke udelukkes,

at det skærpede beviskrav i en straffesag vil stille lodsejeren bedre end en civil sag. Men det forudsætter, at der foreligger dokumenterbare oplysninger, som taler mod beskyttelse.

SEGES holder i samarbejde med Landbrug & Fødevarer [den 27. september en temadag](#) om jorddiger for konsulenter og landmænd, hvor du kan få flere oplysninger om beskyttelsen af sten- og jorddiger.

Hvis du er DLBR-konsulent og ønsker mere viden om behandlingen af straffesager og eventuelle fordele ved at vælge en straffesag fremfor en civil sag, kan du tilmelde dig [SEGES' strafferetskursus den 29. november 2018](#), som holdes i Fængslet i Horsens.